

Arnold Meyer dat hij 'niet het minste vertrouwen' had in de reorganisatie die bij de Unie doorgevoerd werd.¹ Mr. Visser had het voorspeld: het brevet van *Judenreinheit* had de Unie niet verworven; de stap die in de Duitse richting gezet was, ging Seyss-Inquart en Schmidt lang niet ver genoeg. Begin juni drong Schmidt er binnenskamers op aan, dat alle bijeenkomsten van Uniekringen verboden zouden worden; een verbod ging Seyss-Inquart te ver, maar hij liet wèl kort voor de Duitse invasie van de Sowjet-Unie bepalen dat voor elke bijeenkomst van een Uniekring verlof moest worden gevraagd.² Die invasie zou de Unieleiding spoedig opnieuw confronteren met de beslissende vraag: voor of tegen?

Straatterreur

Wanneer wij dan thans gaan weergeven hoe de NSB zich in de lente van '41 politiek opstelde, dan zullen wij met enige uitgebreidheid niet alleen het beleid van Mussert maar ook de groeiende tegenstellingen binnen de NSB dienen te beschrijven. Die aspecten zijn niet van belang ontbloot, maar men kan niet stellen dat zij de massa van het Nederlandse volk interesseerden. Het liet die massa sinds de zomer van '40 volmaakt onverschillig wat Mussert in bijzonderheden betoogde en wat zich precies aan conflicten in de NSB voordeed. Zij las noch *Volk en Vaderland* noch *Het Nationale Dagblad*. Zij ergerde zich alleen maar aan die 'troep landverraders' die de bezetter hand- en spandiensten verleenden en kennelijk uit waren op het veroveren van de macht. Dat dit streven gepaard ging met een boeiende politieke worsteling (binnen het Duitse kamp, binnen de NSB en tussen de bezetter en de NSB), drong tot de massa van het Nederlandse volk niet door. Voor haar werd de NSB gerepresenteerd door de colporteurs die met *Volk en Vaderland* ventten en door de formaties van de WA die al in de zomer van '40 tot het uitoefenen van straatterreur overgegaan waren en die daarbij later in dat jaar concurrentie hadden gekregen van de z.g. SA van van Rap-pards NSNAP.

Rauter had op die terreur en de daaruit voortvloeiende ongeregelde heden veel tegen. Hij was het geheel eens met de secretaris-generaal van justitie,

¹ Verslag van bespreking op 21 april 1941 (archief Arnold Meyer, 65). ² Op 12 juni bepaalde een besluit van Justitie en Binnenlandse Zaken dat voortaan voor samenkomsten van politieke aard ook verlof aan de desbetreffende procureur-generaal gevraagd moest worden indien er twintig of minder aanwezigen zouden zijn. (VO 109/41, *Verordeningenblad*, 1941, p. 477-78)